

EV. MARKA

CA. 117777

14 KAPITOLA

14 KAPITOLA

A. REMMERS
W. REMMERS

14. kapitolou začíná poslední část Evangelia, naplnění Kristovy služby na zemi. Ve světě, který je vůči Němu nepřátelský, to mohlo znamenat jen jedno: utrpení. V tomto posledním oddílu nalézáme proto konečné zavržení, smrt a vzkříšení Pána Ježíše, jakož i Jeho úkol, daný apoštolům, aby kázali evangelium celému stvoření. Tak jako evangelista Lukáš, zmiňuje se i Marek na závěr o nanebevstoupení Pána, které Matouš a Jan přímo nepopisují. Bylo by chybné z toho konstruovat nějaký protiklad nebo rozpor, neboť ačkoli oba posledně jmenovaní evangelisté nepodávají zprávu o nanebevstoupení Pána, zmiňují se o něm tu a tam v průběhu svého líčení (viz Mat. 26,64; Jan 20,17).

Porada o zabití Pána Ježíše (Marek 14,1.2)

(Srovnej s Matoušem 26,1-5; Lukášem 22,1-6.)

¹*Po dvou dnech ale byl Fáze^a a svátek nekvašených chlebů^b. A nejvyšší kněží a učení v Písmu hledali, jak by ho se Istí mohli uchopit a zabit; ²neboť řekli: Ne ve svátek, aby nepovstal rozbroj v lidu.*

Fáze a svátek nekvašených chlebů připomínaly osvobození Izraele od Božího soudu nad Egyptem (2. M. 12). Z Božího slova víme, že to jsou předobrazy Kristovy oběti a praktického ukazování nového života u těch, kteří v Něho věří. Tak to vysvětluje Svaté Písmo samo: „*Neboť také náš Fáze, Kristus, byl zabit. Proto držíme svátek, ne se starým kvasem, ani s kvasem zlosti a špatnosti, nýbrž s nekvašeným čistoty a pravdy.*“ (1. Kor. 5,7.8)

Fáze byl první ze sedmi Hospodinových svátků: „*Tento měsíc počátek měsíců vám bude; první vám bude mezi měsíci ročními.*“ (2. M. 12,2; srovnej s 3. M. 23) Kromě toho to byl jeden ze tří svátků, k nimž měli Izraelité přicházet do Jeruzaléma. „*Třikrát v roce postaví se každý pohlaví mužského před Hospodinem Bohem tvým na místě, které by vyvolil. Na slavnost přesnic, na slavnost týdnů a na slavnost stanů.*“ (5. M. 16,16) Přesně v jeden svátek Fáze se předobraz naplnil. Kristus, Boží Beránek, za nás zemřel jako pravý Fáze.

„Jeho hodina“ se stále více přibližovala (Jan 13,1). Byla to zároveň „hodina“ Jeho nepřátel a „moc temnosti“ (Luk. 22,53). Farizeové sice už velmi brzy pojali plán, že Ho zabijí. Později se k nim připojili také nejvyšší kněží a učení v Písmu (Marek 3,6; 11,18; 12,12). Ale nemohli Jej zajmout, dokud to Bůh nedopustil. V Nazaretu Pán jednou prostě prošel jejich středem pryč, když Ho chtěli svrhnout s hory (Luk. 4,30). Při svátku stánků v Jeruzalémě se farizeji a nejvyššími kněžími poslaní služebníci vrátili s nepořízenou. Na otázku těch, kteří jim ten úkol dali, odpověděli:

^a Hebr. *pessach*; řecky *pascha*: vlastně „přejít, pominutí“, jméno první Hospodinovy slavnosti, která byla slavena v upomínku na zabití prvorozených v Egyptě a na vyjití Izraelitů z Egypta (2. M. 12; 3. M. 23,5).

^b Doslova: Fáze a nekvašené.

„Nikdy žádný člověk tak nemluvil jako tento člověk.“ (Jan 7,32.45.46)

Ale teď se vše změnilo. Bylo to, jako kdyby Bůh otevřel závoru, kterou bylo zlo až do té doby zadržováno. Jeho nepřátelé – zde nejvyšší kněží a učení v Písmu – znovu přemýšleli, jak by ho mohli zajmout, ale „se lstí“. Zároveň se báli reakce lidu. Ještě před několika málo dny vítal velký zástup Pána Ježíše při Jeho vjezdu do Jeruzaléma jako Krále Izraele s plesáním (Marek 11,1-10). Proto se chtěli pokud možno vyhnout tomu, aby ho zajali ve svátek Fáze, protože pak bude město Jeruzalém plné poutníků, kteří se tam shromáždili ke slavení svátku. Nějaký rozruch by se jim – také vzhledem k římské okupační moci – vůbec nehodil (srv. s Luk. 23,19). Ale Boží úmysl byl jiný: Jeho Syn se právě v tento svátek Izraele měl stát pravým Beránkem Fáze!

Pomazání Pána Ježíše v Betánii (Marek 14,3-9)

(Srovnej s Matoušem 26,6-13; Janem 12,1-8.)

³A když byl v Betánii, v domě Šimona malomocného, přišla, když ležel u stolu, jedna žena, která měla alabastrovou lahvičku s olejem pomazání z pravého, velmi drahého nardu. Rozbila alabastrovou lahvičku a vylila ho na jeho hlavu. ⁴Někteří ale sami u sebe měli nevoli (a řekli): K čemu se stalo toto plýtvání olejem pomazání? ⁵Neboť tento olej by se prodal za více než tři sta denárů a mohlo být dáno chudým. A hněvali se na ni. ⁶Ježíš ale řekl: Nechte ji; co jí děláte těžkosti? Učinila na mně dobrý skutek; ⁷neboť chudé máte u sebe vždy, mne ale nemáte vždycky. ⁸Ona udělala, co mohla; předem pomazala mé tělo k pohřbu. ⁹Ale vpravdě vám říkám: Kdekoli bude evangelium kázáno v celém světě, bude se mluvit také o tom, co tato učinila, na její památku.

Poslední dny před Svým výkupným dílem strávil Pán Ježíš v Jeruzalémě a kázal tam v chrámu. V těchto šesti dnech se večer vracel do Betanie (Jan 12,1; srv. s Mat. 21,17; Markem 11,19). Asi nechybujeme, když máme za to, že tam přenocoval u sourozenců Marty, Marie a Lazara.

V Betánii Mu je nyní připraveno jídlo. Bylo krátce před Fáze – ale spíše šest než dva dny předtím, i když se verš 1 zdá ležet blízko. Ve třech synoptických Evangelii je Marek sice ten, který nejpřesněji sleduje chronologii, ale právě že ne vždy. V tomto případě se časový údaj šesti dnů u Jana (kap. 12,1) vztahuje nejprve na příjezd Pána Ježíše do Betanie, odkud každý den chodil do Jeruzaléma a kam se večer vracel (Marek 11,11.12.19); ale zdá se, že udává i čas hostiny. Je totiž nápadné, že v Matouši 26,6 není popis jídla uveden u něho tak častým slovem „potom“ nebo „tedy“ (řecky *tote* s 89 výskyty), nýbrž všeobecným výrazem: „*Když pak byl Ježíš v Betánii...*“ Stejně tak málo používá Marek 14,3 pro něho charakteristické příslovce „ihned“ (řecky *euthys/eutheōs* se 43 výskyty). Časový údaj dva dny u Marka se proto asi nevztahuje na čas hostiny, nýbrž na oznámení smrti Pána a na

tomu odpovídající poradu vůdců lidu. Chronologická přesnost Jana vyplývá také z kapitoly 12,12, kde „druhého dne“, to znamená den po tom jídle, je popsán vjezd Pána do Jeruzaléma, o kterém Matouš a Marek podávají zprávu před pomazáním (Mat. 21,1-11; Marek 11,1-11). Matouš a Marek proto tematicky posouvají jídlo v Betanii k domluvě zrádce Jidáše s nejvyššími kněžími, protože vážná výtka Pána během jídla (srv. s Janem 12,4-8) dala Jidášovi poslední popud k jeho hroznému činu.

Jídlo se nekonalo v domě těch tří sourozenců, Marty, Marie a Lazara z Betanie, nýbrž v domě nějakého muže jménem Šimon, který je od Matouše a Marka nazýván „malomocný“. Byl to někdo uzdravený! Kdyby ještě byl malomocný, nesměl by takové pozvání vyslovit, neboť malomocní v Izraeli museli zůstat „vně tábora“ (viz 3. M. 13,45.46). Nyní ale mohl směle Toho, který jej asi uzdravil od jeho malomocenství – obrazu hříchu – a zachránil, pozvat k hostině (v. 3)^c. Ti tři sourozenci Marta, Maria a Lazar byli pozváni spolu s Ním (Jan 12,2.3).

V průběhu této návštěvy nyní přichází Marie – její jméno se dovídáme jen v Janu 12 – s alabastrovou lahvičkou oleje pomazání z „pravého, velmi vzácného nardu“ k Pánu Ježíši. Rozlamuje nádobku, která potom už nemůže být použita, vylévá asi všechen obsah a pomazuje Jeho hlavu. To, že se Jan zmiňuje o pomazání Jeho nohou, není s tím v rozporu, nýbrž doplňuje tuto zprávu. Maria učinila obojí. Ale v Evangelii podle Marka vyjadřuje uznání Jeho práv, zatím co Jan, který vidí Pána jako věčného Božího Syna, popisuje, jak Maria s klaněním pomazuje Jeho nohy. Jak u Marka, tak také u Matouše mluví Pán Ježíš o pomazání Svého „těla“ (v. 8; Mat. 26,12).

Maria měla asi hlubší porozumění o Osobě svého Pána, u jehož nohou seděla, když Marta „pečlivá byla při mnohé službě“ (Luk. 10,38-42). Tak Mu zde přinesla, zjevně v předtuše toho, co mělo jejího milovaného Pána už tak brzy postihnout, vzácné vyjádření svého ocenění.

Nejen Jidáš, o kterém se Jan zmiňuje, nýbrž více učedníků, ne-li všichni, kteří viděli tento v jejich očích podivný výjev, byli jati nevolí nad „tímto plýtváním“ (v. 4). Stále ještě čekali na to, že jejich Pán konečně uplatní svou královskou hodnost a jim přikáže odpovídající čestná místa. Také neměli nejmenší porozumění pro uctívání, ano klanění, které bylo vyjádřeno v tomto konání té ženy. Domnívali se, že myslí prakticky a rozumně, když spočítali, kolik nouze by mohlo být zmírněno peněžní protihodnotou tohoto vzácného oleje pomazání. Markem a Janem zmíněných 300 denárů odpovídá mzdě za stejný počet dnů, to znamená, že představuje asi roční

^c Šimona malomocného nelze zaměňovat s Šimonem farizeem v Lukáš 7,36-50. K tamní události došlo 1. mnohem dříve, 2. v Galileji, 3. onen Šimon byl farizeus a 4. ta neznámá žena velkou hříšnicí.

příjem dělníka v tehdejší době a prostředí (v. 5; srv. s Mat. 20,2). Vskutku nemalá suma! Ale může být pro Pána Ježíše něco příliš cenného? Můžeme své ocenění Jeho přehnat? Nikdy by nemělo být Boží dítě odsuzováno, když udělá něco z lásky k Pánu a k Jeho cti – i když se to může jevit jakkoli zvláštní nebo udivující. Jen Pán sám může správně posoudit srdce lidí (srv. s 1. Kor. 4,5).

Nezaznívá ze slov učedníků také už něco z dnes tak rozšířeného neporozumění pravému velebení Boha, našeho Otce, v duchu a pravdě (Jan 4,23.24)? Nedomnívají se lidé často, že zvěstování evangelia a konání dobrého jsou důležitější než klanění se Bohu, Otci? Kéž bychom se více podobali Marii, která v těchto chvílích nebyla zaměstnána ani sebou, ani těžkostmi druhých, nýbrž Tím, který ji miloval a kterého i ona milovala!

Pán pak také bere napadenou ženu laskavým způsobem do Své ochrany. Ona nejen vyvolila „dobrý díl“, který od ní nemohl být odejmut, nýbrž nyní také vykonala „dobrý skutek“, který nikdy nebude zapomenut (v. 6-8; Luk. 10,42). V přítomné situaci je ona tou jedinou, která Pánu Ježíši rozumí, a On je opět ten Jediný, kdo rozumí jí! Připomíná učedníkům to, že On, na rozdíl od chudých, na které oni mysleli, od nich bude brzy vzat a už pro Něho nebudou moci nic učinit. Také ženy, které časně ráno v den vzkříšení přišly k Jeho hrobu, aby Ho nabalzamovaly, přišly pozdě! Maria našla více svým cítěním než svým rozumem správný okamžik, aby jako jediná svému Pánu prokázala tuto čest před Jeho smrtí. Její oddaná obětavost bude podle Jeho slov zmiňována na celém světě, kdekoli bude zvěstováno evangelium zachraňující Boží milosti v Kristu (v. 9).

Zrádce Jidáš (Marek 14,10.11)

(Srovnej s Matoušem 26,14-16; Lukášem 22,3-6.)

¹⁰*A Judas Išariotský, jeden ze dvanácti, šel k nejvyšším kněžím, aby jim ho vydal.*

¹¹*Oni se ale zaradovali, když to slyšeli, a slíbili dát mu peníze. A on hledal, jak by ho mohl v příhodný čas vydat.*

Kdykoli je jmenován Jidáš, zrádce Pána Ježíše, je také zmíněno to, že Ho zradil. Tento muž, o kterém Pán Ježíš říká, že by bylo lepší, kdyby se nikdy nenarodil, je jedinečná, hrozná, nevysvětlitelně zlá postava ve Svatém Písmu. Je nazván „syn zatracení“, stejně jako Antikrist (Jan 17,12; 2. Tes. 2,3). Nepřátelství a nenávisť proti Božímu Synu jsou společné oběma. Pán Jidáše vyvolil s ostatními apoštoly, po celou dobu ho snášel, a tím mu také ukázal Boží milost. Jidáš měl podle toho stejnou možnost k víře jako všichni ostatní učedníci. Přesto zradil svého Pána. Jidáš je jediný z apoštolů, který věčně zahynul (Jan 17,12).

V Žalmech nalézáme některá místa, která mluví prorocky o pocitech našeho Pána vzhledem k Jeho zrádci: „*Dokonce muž mého pokoje [tj. můj přítel], v kterého důvěřuji, který jedl můj chléb, proti mně pozdvihl patu.*“ – „*Neboť ne nějaký nepřítel*

to je, který mne tupí, jinak bych to snesl; ne ten, který mne nenávidí, to je, který se proti mně vychloubal, jinak bych se před ním ukryl; nýbrž ty, člověče jako já, můj přítel, můj důvěrník; kteří jsme spolu měli důvěrné jednání, do domu Božího jsme chodili se zástupem.“ (Žalm 41,10; 55,13-15 – obojí přel.)

Tento muž nyní šel k nejvyšším kněžím^d, aby jim Pána vydal. Nejvyšší kněží byli v čele synedria, v tehdejší době nejvyššího poradního shromáždění a zároveň nejvyšším soudním dvorem Židů. Nehledíme-li na římskou okupační moc, vlastnili nejvyšší kněží nejvyšší autoritu uvnitř židovského lidu.

Zda Jidášovi šlo jen o peníze, nevíme. Byl však mezi apoštoly už známý jako chtivý peněz (Jan 12,6). Na rozdíl od Marka vyplývá z Matouše 26,15, že to byl Jidáš, kdo položil otázku ohledně zrádcovské odměny. Nejvyšší kněží radostně odpověděli k jeho spokojenosti. Také výše odměny, třicet stříbrných, je zmíněna jen Matoušem. Třicet šekelů stříbra obnášela pokuta, která musela být zaplácena, když v Izraeli vůl potrkal nějakého služebníka nebo služebnici, takže zemřel (2. M. 21,32). V Zachariáši 11,13 mluví Bůh prorocky o třiceti šekelech stříbra jako o „slavné ceně, jíž jsem od nich byl oceněn“! Jakou cenu nepřátelé přičítali Pánu světa!

Nyní museli ještě vyčkat na v jejich očích příznivý okamžik, aby ten hanebný čin provedl. Tento okamžik však nebyl stanoven jimi, nýbrž „z uložené rady a předzvědění Božího“ (viz Sk. 2,23).

Příprava jedení Fáze /paschy/ (Marek 14,12-16)

(Srovnej s Matoušem 26,17-19; Lukášem 22,7-13.)

¹²A v první den nekvašených chlebů, kdy zabíjeli Fáze, učedníci mu říkají: Kde chceš, abychom šli a připravili, abys mohl jíst Fáze? ¹³A on posílá dva ze svých učedníků a mluví k nim: Jděte do města, a potká vás člověk, který nese džbán vody; jděte za ním, ¹⁴a kamkoli on vejde, mluvíte k pánu domu: Učitel říká: Kde je můj hostinský pokoj, kde mohu se svými učedníky jíst Fáze? ¹⁵A tento vám ukáže velkou horní místnost, vypořstovanou a hotovou; a tam pro nás připravte. ¹⁶A jeho učedníci odešli a přišli do města a našli to, jak jim řekl; a připravili Fáze.

Svátek nekvašených chlebů, který trval sedm dní, začínal čtrnáctým dnem měsíce Abib nebo Nisan, prvního měsíce „náboženského“ roku, Fázem /paschou/ (2. M. 12,1-20). Oba svátky vycházejí z desáté rány v Egyptě a následného vyjití izraelského lidu z Egypta. Krev beránka Fáze zachránila Izraelity před Božím soudem nad prvorozenými v Egyptě. Zabítý beránek je předobrazem na Pána Ježíše, který za nás dal Svůj život a Svou krev. Téhož dne musel být z domů Izraelitů vzdálen kvas, neboť v následujících sedmi dnech směl být jeden jen nekvašený chléb. Kvas je ve Svatém Písmu vždy obrazem trpěného zla, které vskrytu vykonává svůj kazící vliv

^d Tj. k rodinným příslušníkům rodiny nejvyššího kněze, ve které se úřad nejvyššího kněze v tehdejší době každý rok mění (Jan 11,49). Vždy byl jen jeden úřadující nejvyšší kněz.

na duchovní život. V 1. Korintským 5,6-8 k tomu čteme: „*Zdali nevíte, že trochu kvasu prokvasí všechno těsto? Vymette ten starý kvas, abyste byli nové těsto, jako jste nenakvašení. Neboť i náš Fáze, Kristus, za nás byl zabit. Proto držíme svátek, ne se starým kvasem, také ne s kvasem zla a špatnosti, nýbrž s nekvašenými chleby čistoty a pravdy.*“ (Srovnej s Gal. 5,9.)

Co asi Pán pociťoval, když se nyní blížil okamžik, kdy On sám měl tento předobraz vykoupení naplnit? Věděl všechno předem – ano, On také vše předem určoval. Už při Svém vjezdu do Jeruzaléma přikázal dvěma ze Svých učedníků, aby Mu přivedli oslátko (Marek 11,2). Nyní na otázku, kde pro Něho má být připravena Fáze, říká rovněž dvěma učedníkům (podle Luk. 22,8 to byl Petr a Jan): „*Jděte do města, a potká vás člověk, který nese džbán vody; jděte za ním, a kamkoli on vejde, mluďte k pánu domu: Učitel říká: Kde je můj hostinský pokoj, kde mohu se svými učedníky jíst Fáze? A tento vám ukáže velkou horní místnost, vypoštovanou a hotovou; a tam pro nás připravte.*“ (v. 13-15) Jako tak často, zaznívá zde božská autorita a moc Božího Služebníka, který se pro nás tak hluboko ponížil. Působivá je ale také závislost učedníků, kteří nechtějí dělat nic ze svého vlastního popudu.

Muž se džbánem vody, kterého mají následovat, jim musel být ihned nápadný, neboť to obvykle byly ženy, které nosily z veřejné studny vodu (viz Jan 4,7).^e Přesně tak, jako učedníci tímto způsobem přes ruch před velkým svátkem ve městě Jeruzalémě našli to místo, kde mělo dojít jak k Fáze, tak také k prvnímu jídlu /večeři/ Páně, můžeme také my dnes při velkém zmatku uvnitř křesťanstva pomocí Božího slova nalézt místo, kde On je přítomen uprostřed těch Svých, kteří jsou shromážděni v Jeho jménu, když následujeme „muže se džbánem vody“ (v. 13).

Kromě apoštolů bylo ještě mnoho jiných Židů, kteří patřili k věřícímu zbytku tehdejší doby a kteří uznávali Pána Ježíše jako „Učitele“. Jedním z nich byl asi také vlastník toho domu, kterého učedníci zřejmě vůbec neznali. Ale Pán Ježíš ho znal a věděl, že mu budou stačit slova: „*Učitel říká...*“, aby dal k dispozici hostinský pokoj pro poslední Fáze s Jeho učedníky a pro ustanovení pamětného jídla. S oddaností a pečlivostí udělal „velkou horní místnost... obloženou polštáři a hotovou“, aby Ten, který sám neměl, kde by mohl složit Svou hlavu, měl pro tyto hodiny ještě vhodné a důstojné místo (v. 14.15).

Učedníci našli vše tak, jak jim to Pán řekl, a splnili Jeho úkol (v. 16). Jestliže ve víře a s poslušností následujeme Jeho Slovo, nebudeme ani my nikdy zklamáni. On naši důvěru nikdy nezahanbí (srv. s 1. Sam. 15,29).

^e Ve vodě, kterou nesl, můžeme vidět obraz Božího slova v jeho očišťující síle, zvláště když myslíme na možnost, že tato voda byla Pánem později použita při umývání nohou (viz Jan 13,1-15; 15,3; Ef. 5,26).

Poukázání na zrádce (Marek 14,17-21)

(Srovnej s Matoušem 26,20-25; Lukášem 22,21-23; Janem 13,21-26.)

¹⁷A když přišel večer, přichází se dvanácti. ¹⁸A zatím co leželi u stolu a jedli, Ježíš řekl: Amen, pravím vám: Jeden z vás mne vydá, ten, který jí se mnou. ¹⁹Oni začali se rmoutit a jeden po druhém k němu říkat: Avšak já ne? ²⁰On ale k nim řekl: Jeden ze dvanácti, který se mnou namáčí ruku do mísy. ²¹Neboť Syn člověka sice jde, jak o něm je psáno; ale běda onomu člověku, skrze kterého Syn člověka je vydáván! Lépeť by pro onoho člověka bylo, kdyby se byl nenarodil.

Jak víme z 2. Mojžíšovy 12,6, musel být beránek Fáze zabit „mezi dvěma večery“, to asi znamená mezi západem slunce a příchodem noci. Když přišel večer, přišel také Pán s ostatními deseti učedníky. Se všemi zaujal potom místo u připraveného stolu, aby s nimi slavil Fáze (v. 17). Teprve potom ustanovil jídlo na Svou vlastní památku, jak o tom podávají zprávu první tři Evangelia. Jan o tom mlčí, ale ještě před „odmaskováním“ a konečným odchodem zrádce Jidáše se zmiňuje o umývání nohou, ke kterému došlo asi mezi vlastním Fázem a ustanovením jídla. Ukazuje nám duchovní stav, ve kterém máme být, abychom mohli správným způsobem slavit jídlo Páně. Praktická čistota a svatost „umýváním vodou skrze Slovo“ jsou k tomu předpokladem (srovnej s 1. Kor. 11,28; Ef. 5,26).

V průběhu jídla Pán říká: „Amen, pravím vám: Jeden z vás mne vydá.“ Jak velmi Ho musela bolet skutečnost, že jeden z nejužšího kruhu Jej zradí. Ostatní učedníci nevěděli nic o domluvě, kterou Jidáš už uzavřel s nejvyššími kněžími (viz v. 10.11). Zděšeně a zarmouceně se Ho jeden po druhém ptají: „Avšak já ne?“ Žádný z nich neměl v těchto chvílích už sebedůvěru. Každý jednotlivý z nich si ve svém srdci musel nyní položit otázku: Byl bych toho schopen? Jejich srdce a svědomí měla být slovy Pána zkoušena, aby jim bylo jasné, že oni všichni by to mohli udělat (v. 18.19). Každé Boží dítě je schopné toho nejhoršího, jestliže není ochráněno Boží milostí. Jak důležité je pro nás proto ustavičné zkoušení sebe v Jeho světle a vnitřní, duchovní blízkost k Němu!

Ale to nestačilo. Pán k tomu připojuje: „Jeden ze dvanácti, který se mnou namáčí ruku do mísy.“ Bude to skutečně jeden z Jeho nejdůvěrnějšího okolí, z okruhu dvanácti, Jím samým vyvolených apoštolů. Z Janova evangelia víme, že Pán na otázku učedníka Jana. „Pane, kdo to je?“ odpověděl: „Ten to je, komu já, když je namočím, podám sousto.“ (Jan 13,25.26) A z Matouše 26,25, že se Jidáš dokonce ještě zeptal: „Já to přece nejsem, Rabbi?“ Jakmile Pán dal Jidášovi sousto, tento vstal a vyšel ven do noci (Jan 13,30). Noc byla také v jeho srdci.

Srdce našeho Spasitele musel naplnit hluboký zármutek, když potom pokračoval: „Neboť Syn člověka sice jde, jak o něm je psáno; ale běda onomu člověku, skrze

^f Doslovně: dobře

kterého Syn člověka je vydáván!“ Proroci Starého zákona, a zcela zvláště Žalmy, psali o těch utrpeních, která „*spravedlivý služebník*“ Boží, Syn člověka, na sebe musel vzít (srv. s Iz. 53; Žalm 8). Vše to jasně stálo před Jeho vnitřním okem. Avšak Boží slovo se muselo skrze Něho naplnit. K tomu přišel.

O osobě zrádce jen říká, že by bylo lépe, kdyby se byl nikdy nenarodil, než aby Syna člověka vydal Jeho nepřátelům. Zda Jidáš tato slova ještě slyšel, nemůžeme říci.

Ustanovení pamětného jídla (Marek 14,22-26)

(Srovnej s Matoušem 26,26-30; Lukášem 22,14-20.)

²²A zatím co jedli, vzal chléb, požehnal^g, rozlomil a dal jim ho a řekl: Vezměte; to je mé tělo. ²³A vzal kalich, poděkoval a dal jim ho; a pili z něho všichni. ²⁴A řekli jim: Toto je má krev, ta [nové] smlouvy, která se za mnohé vylévá. ²⁵Amen, pravím vám, že už nebudu jíst z plodu vinného kmene, až do onoho dne, kdy jej budu pít v království Božím. ²⁶A když zazpívali píseň chvály, vyšli ven na Olivovou horu.

Jídlo Fáze se svým v židovství přesně řízeným pořádkem, se blížilo svému konci. Byl to poslední svátek, o kterém bylo možné říci, že ještě odpovídal Boží vůli. Neboť nyní bude starozákonní předobraz naplněn v té jedné provždy přinesené oběti Božího Beránka (srv. s 1. Kor. 5,7b). Beránek Fáze přinesl Izraelitům záchranu od tělesné smrti, Kristovo výkupné dílo mělo způsobit věčnou záchranu ztracených hříšníků. Dříve než se toto dílo stalo, Ten, jenž je vykonal, ustanovil nové pamětné jídlo, jehož předmětem byla Jeho vlastní oběť a Jeho vlastní smrt.

Chléb

Proto nyní čteme. „*A zatím co jedli, vzal chléb...*“ Nekvašené chleby patřily k součásti jídla Fáze, a proto před nimi ležely na stole (viz 2. M. 12,8). Takový chléb Pán nyní „vzal“ a „požehnal“ ho. Zde použité slovo pro „žehnání“ (řecky *eulogein*) má základní význam „dobře (o někom) mluvit“ a je častým výrazem pro „chválit, děkovat“. Tímto způsobem Pán „požehnal“ pěti chlebům a dvěma rybám při nasycení pěti tisíců (Marek 6,41). Tváří v tvář Svým utrpením a zemřeni chválil nyní Svého Otce na začátku tohoto nového jídla, které také končí společnou „písni chvály“. Ten pravý Boží Služebník na zemi je také příkladem pro naši chválu!

Potom „*rozlomil*“ chléb a „*dal jim ho*“. Nebyl to nějaký kousek masa z beránka Fáze, ačkoli ten přece poukazoval na Jeho nastávající oběť, nýbrž chléb, který o NĚm mluvil jako o pravém chlebu života (Jan 6). Rozlomení chleba byl tehdy známý výraz pro začátek jídla, sdílení potravy a tím obecenství těch, kteří jedí (Iz. 58,7; Jer. 16,7; Sk. 27,35).

Avšak zde dostává toto konání zvláštní význam: Pán tím naznačuje plnou oddanost, dobrovolné obětování se, ano Bohu libé přinesení Svého těla a života až do

^g Nebo: chválil, děkoval

smrti. Jako je roztržení opony, která je v Židům 10,20 viděna jako obraz Jeho „těla“, tak také rozlomení chleba je zde třeba vidět jako symbolické, na jeho smrt ukazující konání. O smířčí smrti Krista jako závěru Božího soudu nad hříchem řekl Izaiáš: „*Avšak Hospodinu se líbilo, jej zbít /rozbít/.*“ (Izaiáš 53,10; srv. s v. 5).

Marek se nezmiňuje ze slov Pána ani o vysvětlení „...*, která se za vás dává*“, ani o výzvě: „*To čiňte na mou památku*“ v Lukášově evangeliu, nýbrž píše jen: „*Vezměte, to je mé tělo.*“ (v. 22) Tím začíná nové časové období. Chléb a kalich, které symbolizují rozdělení těla a krve, mluví o zemřelém Pánu, který Svou smrtí naplnil obětí Fáze. On, který zemřel k Božímu oslavení a jako oběť za hřích, je nyní novým středem pro věřící.

Protože Pán Své nové jídlo ustanovil bezprostředně po pravidelně jednou v roce slaveném Fáze, mělo toto první jídlo s jedenácti věrnými učedníky mít své pokračování v kruhu věřících, nejprve denně, později v první den týdne, v den vzkříšení Krista, který odpovídá dnešní neděli.^h

Kalich

Pak bere Pán Ježíš jeden z kalichů jídla Fáze. Také za ten děkuje (řecky: *eucharistein*, vlastně: být vděčný) a dává ho potom učedníkům se slovy: „*Toto je má krev, ta [nové] smlouvy, která se za mnohé vylévá.*“ Víno, které bylo v tomto kalichu, mluví o síle smíření krve Krista, která byla naznačena už u beránka Fáze, když Bůh Izraeli řekl: „*Krev pak ta na domech, v nichž budete, bude vám na znamení; a když užijím krev, pomínu vás, a nebude mezi vámi rána zahubující, když bití budu zemi egyptskou.*“ (2. M. 12,13) Později Bůh Svému lidu vysvětlil smířčí význam krve: „*Neboť duše těla je v krvi, a já jsem vám ji dal na oltář, aby činila smíření za vaše duše; neboť krev to je, která činí smíření pro duši.*“ (3. M. 17,11) A v Novém zákoně jasně a zřetelně čteme: „*Bez vylití krve není odpuštění.*“ (Židům 9,22) Vylití krve je symbolický výraz pro vydání života. Je to cena, kterou náš Pán zaplatil za naše vykoupení. Jemu za to buď dík!

Markem vložená slova: „...*a pili z něho všichni*“ obsahují už poukaz na obecenství věřících, které má své vyjádření u stolu Páně. Slovy: „... *která se za* [řecky: *hyper* „k nejlepšímu“ nebo „v zájmu koho“] *mnohé vylévá*“ (v. 24), je naznačeno, že ta drahá smiřující krev Krista měla být vylita nejen za Izrael, jako krev beránka Fáze, nýbrž za všechny lidi ze všech národů.

Proč ale je všude, kde je zmínka o ustanovení jídla, Kristova krev přiváděna do spojení s „*novou smlouvou*“? Jako křesťané přece nejsme pod novou smlouvou! Odpověď zní: Protože Bůh přes zavržení Mesiáše nikdy nespouští ze zřetele Svůj pozemský lid a jeho obnovení a Pán Ježíš zemřel jak za Židy, tak i za národy,

^h Před několika desetiletími (1978) zavedený nový pořádek dnů týdne, ve kterém je pondělí první a neděle poslední den, je jedním z více náznaků odstraňování křesťanských vlivů.

„pohany“. A těch jedenáct učedníků představuje obojí: Patřili k věřícímu ostatku Židů a později k prvním křesťanům. Skrze Svou smrt na kříži položí Pán nejen základ pro Shromáždění (Církev), nýbrž také pro naplnění všech starozákonních proroctví, i těch o nové smlouvě s Izraelem, která je oznámena v Jeremiášovi 31,31-34. Stará smlouva byla zasvěcena krví obětí zvířat. Nová smlouva spočívá na krvi Krista (srovnej s 2. M. 24,8; Žid. 9,18-20; 10,29; 13,20).

Podle citátu z knihy proroka Jeremiáše je odpuštění hříchů známkou všech účastníků nové smlouvy. Toto požehnání vlastní však také všichni, kteří v přítomné době věří v Pána Ježíše (Ef. 1,7). Ta ještě budoucí smlouva bude uzavřena po zjevení Krista s věřící částí izraelského lidu. Ale nejen tito lidé se budou pak těšit z požehnání Kristovy krve. Věřící přítomné doby mají na nich už nyní podíl, a to v daleko vyšší míře. Ovšem ta nová smlouva pro nás neplatí podle litery, nýbrž podle ducha, to znamená, podle v ní vystupujících duchovních zásad. Proto může Pavel sebe a své spolupracovníky označit za „služebníky nové smlouvy“, „ne litery, nýbrž ducha“ (2. Kor. 3,6). Drahá Kristova krev je základem nové smlouvy s Izraelem, ale také cenou, za kterou si Bůh dobyl Svě Shromáždění (Sk. 20,28). To, jak už bylo zmíněno, je vyjádřeno ve slovech Pána Ježíše: „... která se za mnohé vylévá.“

Jako křesťané nesmíme ze zřetele ztrácet dvě věci: Přes skutečnost, že nyní je evangelium Boží milosti zvěstováno všem národům, Boží spojení s Izraelem se nikdy neztratí, i když je nyní přerušeno. Dbát na tato dvě hlediska je důležité pro správné porozumění celému Božímu slovu.

- Na jedné straně Bůh podle Svě věčné rady a ve Svě lásce ke ztracenému světu dal Svěho milovaného Syna na soud nad hříchem a na smrt, aby On odejmul hřích světa a aby každý, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Na důkaz toho Jej vzkřísil z mrtvých (viz Řím. 1,3,4; 2. Tim. 2,8).
- Na druhé straně je Pán Ježíš naplnitelem všech zaslíbení Starého zákona, která se obracejí zvláště k židovskému národu (2. Kor. 1,20). To je zřetelné také v „nové smlouvě“.

V návaznosti na ustanovení pamětného jídla říká Pán Ježíš ke Svým učedníkům: „*Amen, pravím vám, že už nebudu jíst z plodu vinného kmene, až do onoho dne, kdy jej budu pít v království Božím.*“ (v. 25) Smrtí je vztah Krista, toho na zemi žijícího Mesiáše, k Jeho pozemskému lidu Izraeli přerušen. Ale tento vztah bude pod novou smlouvou předivným způsobem obnoven. Tak tomu bude v tisíciletém království (v budoucím Božím království na zemi). Pak se slavně naplní všechny Boží plány se zemí a s Jeho pozemským lidem Izraelem. Boží království je charakterizováno spravedlností, pokojem a radostí (srv. s Řím. 14,17). Pán potom bude požívat zcela novým způsobem – ne doslovně, nýbrž obrazně – ovoce vinného kmene, které je obrazem radosti /obzvláště pozemské radosti/ (Soudců 9,13; Žalm 104, 15).

Po společné písni chvály se vydali v temnu noci na cestu nahoru k Olivové hoře (v. 26). Jaký hluboký pokoj a vnitřní radost provívají tato slova! Před naším Pánem stál prudký boj na modlitbě v Getsemane, Jidášova zrada, zajetí a odsouzení od Jeho nepřátel, Petrovo zapření, Jeho opuštění Bohem a Jeho smrt na kříži. A v tomto okamžiku začíná zpívat píseň chvály! Nastoupil tuto těžkou cestu v obecnství se Svým Otcem s pevným rozhodnutím naplnit Boží vůli a s vědomím před Ním ležící radosti, která mu dovolila vytrpět vše – i kříž (srovnej Jan 16,32; Židům 12,2).

Oznámení zapření Petrem (Marek 14,27-31)

(Srovnej s Matoušem 26,31-35; Lukášem 22,31-34; Janem 13,36-38.)

²⁷A Ježíš jim říká: *Vy všichni se pohoršíte, neboť je napsáno: „Budu bít pastýře, a ovce budou rozptýleny.“*²⁸ *Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.* ²⁹Petr mu ale řekl: *Jestliže se i všichni pohorší, já ale ne.* ³⁰A Ježíš mu říká: *Amen, pravím tobě, že dnes, v této noci, dříve než kohout dvakrát zakokrhá, mne třikrát zapřeš.* ³¹ *On ale nadmíru dotvrzoval: Kdybych s tebou musel zemřít, nezapřu tě. Stejně tak ale mluvili také všichni.*

Jidáš opustil malý houf učedníků kolem Pána Ježíše už před ustanovením jídla. „Vy-dání“ nepřátelům, o kterém Pán mluvil, Jeho smrt, na kterou chléb a kalich poukazovaly, se přiblížily. V této situaci s nimi Pán zazpíval ještě poslední píseň chvály. Když s Ním šli Cedronským údolím k Olivové hoře, řekl jim: „*Vy všichni se pohoršíte.*“ (v. 27) To byla pro ně tvrdá slova! Říkala, že oni všichni přijdou k pádu vzhledem k tomu, co stálo před jejich Pastýřem a jimi samými.

Pán pak cituje jeden verš z prorocké knihy Zachariáše, který Ho označuje jako toho od Boha zbitého Pastýře (Zach. 13,7). Musel sice projít Božím soudem nad hříchem lidí (na to většinou myslíme, a také právem). Ale o to v tomto verši nejde. Zde je zbit od Boha také jako Mesiáš Izraele a dán stranou, a to s tím výsledkem, že „ovce budou rozptýleny“. To je opak shromažďování stáda skrze Jeho smrt, jak to popsal v Janovi 10 (Jan 10,15.16). Rozptýlení ovcí se vztahuje nejen na učedníky, kteří Ho všichni opustili a uprchli (v. 50), nýbrž na trvajících následky zavržení Mesiáše pro celý národ Židů.

Po tomto zarmucujícím oznámení utěšuje a povzbuzuje Pán hlouček učedníků za slíbením, že je po Svém vzkříšení – kterému musela předcházet smrt – předejde do Galileje. Galilea byla od Židů Judstva a Jeruzaléma opovrženou krajinou, a přece to bylo právě zde, kde On jako to pravé světlo začal Svoji službu a z velké části ji vykonával (srv. s Mat. 4,13-16). Tam, kde je povolal a kde jejich vztah víry k Němu začal, se s nimi opět setká. Tak jako Zachariášovo proroctví nekončí rozptýlením stáda, nýbrž připojuje: „*A obrátím svou ruku k maličkým*“, tak zde Pán povzbuzuje

¹ Zachariáš 13,17

ty Svě, že je opět uvidí v Galileji, dříve než půjde k Otcí.

Petr, který se tak často nechával strhnout svým přirozeným temperamentem (srovnej s kap. 8,32; 9,5; Luk. 5,5; Janem 18,10), se přes varování od Pána považoval za silnějšího než ostatní. Prudce Mu odporoval (v. 29). Ale právě on, který tak málo poznal slabost svého těla, musel udělat hořkou zkušenost, že nemůže důvěřovat svému tělu. Ještě v té noci, dříve než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát zapře Pána Ježíše (v. 30). Vážná předpověď na něho zřejmě nezapůsobila, nýbrž vedla ho k ještě silnějšímu tvrzení o jeho věrnosti Ježíšovi (v. 31). O málo hodin později dokázal opak! Neukazuje nám to, čeho jsme i my schopni, když se nenecháme Pánem ochránit?

Getsemane (Marek 14,32-42)

(Srovnej s Matoušem 26,36-46; Lukášem 22,39-46; Janem 18,1.)

³²A přicházejí na místo, jménem Getsemane, a on říká ke svým učedníkům: *Posad'te se zde, dokud se nepomodlím.* ³³A bere Petra a Jakuba a Jana s sebou a začal se velmi děsit a být úzkostlivý. ³⁴A říká jim: *Moje duše je velmi zarmoucená, až k smrti; zůstaňte zde a bděte.* ³⁵A šel trochu dále, padl na zem a modlil se, aby, kdyby to bylo možné, ta hodina kolem něho přešla. ³⁶A řekl: *Abba, Otče, všechno je ti možné; odejmi ode mne tento kalich! Avšak ne, co já chci, nýbrž to, co ty chceš!* ³⁷A přijde a najde je spící; a říká k Petrovi: *Šimone, spíš? Nemohl jsi jednu hodinu bdít?* ³⁸Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení^k; duch sice je ochoten, ale tělo slabé. ³⁹A opět odešel, modlil se a mluvil totéž slovo. ⁴⁰A když se opět vrátil, našel je spící, neboť jejich oči byly obtížené; a nevěděli, co by mu měli odpovědět. ⁴¹A přichází potřetí a mluví k nim: *Tak tedy spěte dál a odpočiňte si. Je dosti; ta hodina přišla: Hle, Syn člověka bude vydán do rukou hříšníků.* ⁴²Vstaňte, jděme; hle, ten, který mne vydává, se přiblížil.

V temnu noci šel Pán Ježíš s učedníky dolů do údolí Cedron, a potom opět nahoru k Olivové hoře (v. 26). U jejího úpatí se asi nalézalo místo (nebo: pole, pozemek) Getsemane (v. 32). Toto jméno charakteristicky znamená „lis oleje“ a tím obsahuje skrytý poukaz na těžkou zkoušku našeho Pána, ze které však vzešlo jen požehnání pro nás. Tam se Pán Ježíš už často zdržoval se Svými učedníky (Jan 18,2). Když tam přišli, vyzval učedníky, aby čekali, než se On pomodlí. Pak zanechal osm z nich. Jen ti tři důvěrní, Petr, Jakub a Jan, Jej směli doprovázet. Byli už jedinými svědky při uzdravení Jairovy dcery a při Jeho oslavení na hoře (kap. 5,37; 9,2). Směli nejenom vidět Jeho božskou, život udílející moc a Jeho slávu v Jeho království, nýbrž měli Ho také doprovázet při Jeho utrpeních.

^j Doslova: od

^k Řecky: *peirasmos*: význam může být vždy podle souvislosti v kladném smyslu „zkouška, zkušební“, nebo v negativním smyslu „pokušení“.

O nyní následujících okamžicích Marek píše: „...začal se velmi děsit a být úzkostlivý.“ (v. 33) Pak řekl k těm třem: „*Moje duše je velmi zarmoucená, až k smrti; zůstaňte zde a bděte.*“ (v. 34) Pán jako pravý člověk měl duši jako my všichni. Ta byla na základě Jeho bezhříšnosti a čistoty jemnocitnější než duše každého jiného člověka. V Getsemane pociťoval předem nadcházející smrt jako nezaslouženou mzdu hříchu se zarmoucením „*až k smrti*“. Nebyla naděje zůstat zachován od smrti. Není to už prorocky vyjádřeno v úzkostných slovech skladatele žalmu: „*Řekl jsem: Můj Bože, neber mne uprostřed dnů mých!*“ (Žalm 102,25)? A přece už předem bylo jasné, že je hotov pít hořký kalich, ano, přijmout ho z ruky Otcovy.

Co to znamenalo pro našeho Pána „*velmi se děsit a být úzkostlivý*“, a co se dělo v Jeho duši, když ta byla „*velmi zarmoucená*“, ano, „*až k smrti*“? Byla to myšlenka na nesení Božího trestu za naše hříchy, naše nepravosti, až do smrti. Tato hrozná tíže ho při pohledu dopředu přivedla do takového trápení. Ve všech utrpeních, která musel na Svě dosavadní cestě vytrpět ze strany lidí, bylo vždy Jeho radostí činit Otcovu vůli, a přitom se těšit z nezkaleného obecenství s Ním. Toto obecenství prožíval také v těžkých okamžicích v zahradě Getsemane, jak to ukazuje jeho důvěrné oslovení „*Abba, Otče*“. Ale kalich, který nyní stál před Jeho duší, neobsahoval ani kapku sladkosti. Obsahoval více než kalich, o kterém mluvil v kapitole 10,38 a který budou pít také učedníci. Tam to byl kalich utrpení ze strany lidí, zde z Boží strany. Tady nebyla žádná radost, nýbrž jen ošklivost, hrůza a zármutek až k smrti.

Je v Jeho slovech vyjádřeno zděšení a úzkost před utrpeními ze strany lidí? Ne, ta Ho nemohla zarmoutit! „*až k smrti*“. Zármutek a úzkost našeho Pána se proto nevztahovaly na to, co mu učiní lidé – ačkoli s tím spojená utrpení pociťoval zcela hluboce –, nýbrž na před Ním stojící utrpení na kříži z Boží ruky a na Jeho smrt, o které důrazně mluví Žalm 22, Izaiáš 53, Zachariáš 13 a jiná místa. To stálo v těchto okamžicích, dříve než se nechal zajmout, před Jeho duší. A všechno to pociťoval předem v celé hrůze. Jako ten jediný dokonalý, bezhříšný člověk byl až k smrti zarmoucen.^m

Pak zanechal i ty tři učedníky. „*A šel trochu dále, padl na zem a modlil se...*“ (v. 35) Lukáš k tomu připojuje, že se od nich vzdálil asi co by kamenem dohodil (Luk.

^l Apoštol Pavel se mohl radovat dokonce i v utrpeních a souzeních Kristových (Kol. 1,24; 1. Pet. 4,13).

^m Také Satan v této těžké hodině vystoupil jako protivník a pokušitel proti Pánu. Po prvních pokušeních na poušti „*na nějaký čas (nebo: až do vhodné doby) od něho*“ odešel (Lukáš 4,13). Pán Ježíš řekl v Janu 14,30: „*kníže světa přichází a nic nemá ve mně.*“ Satan se i v Getsemane pokoušel toho poslušného Božího Služebníka odvést od Jeho cesty. Při prvním pokušení použil jako prostředek příjemné stránky života, při druhém hrůzy smrti. Ale jak Pán sám řekl, v Něm nebylo možné najít žádný návazný bod pro hřích. Vyšel také z tohoto pokušení po „*prudkém boji*“ (Luk. 22,44) jako vítěz.

22,41). Jako člověk byl nyní zcela sám se Svým Bohem a Otcem, před nímž nyní vyjadřuje Svou dokonalou důvěru a Svou závislost. Marek nejprve udává souhrn všech tří modliteb, které Pán následně vyslovil: „... *aby, kdyby to bylo možné, ta hodina kolem něho přešla.*“ Nezmiňuje se ještě o kalichu, nýbrž jmenuje jen tu hodinu, čas Svého zavržení ze strany lidí a především Boží.

Jako věčný **Boží Syn** vlastnil plnou známost všeho, co před Ním stálo. „*Neboť ani Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé,*“ tak to v kapitole 10,45 předem o sobě řekl. Jako **Syn člověka**, jako dokonalý člověk, pod tím musel nekonečně trpět. Jeho ošklivost před hříchem vedla k prosbě o ušetření – „*kdyby to bylo možné.*“ Ale jako pravý **Služebník** (jímž v Markově evangeliu je) řekl v dokonalém podřízení se: „*Avšak ne, co já chci, nýbrž to, co ty chceš!*“

Kéž ani pisatel ani čtenář těchto řádků nikdy nezapomenou, co náš Pán a Vykupitel v těch před Ním ještě ležících třech hodinách tmy musel vytrpět pod Božím soudem nad hříchem! Zaujal tam před Bohem naše místo, místo, které jsme si zasloužili my! Ten spravedlivý tam zemřel za nás nespravedlivé, abychom my nikdy nepřišli do tohoto soudu a aby nás mohl přivést k Bohu (1. Petra 3,18). To vše přinesl v Getsemane v modlitbě před Svého Otce. Buď za to věčně chválen!

Ale nikdy nezapomínejme: V Getsemane se Pán Ježíš nalézal v dokonalém obecenství se Svým Otcem. To můžeme poznat především podle oslovení: „*Abba, Otče*“, o kterém se zmiňuje jen Marek.ⁿ To svědčí o tom, že On také zde jako dokonalý Služebník prožíval dokonalé obecenství se Svým Bohem a Otcem v nebi. Jinak by nemohl říci „*Abba, Otče*“. Sice prosil o to, aby mohl být ušetřen toho, aby pil kalich soudu. Avšak věděl, že se to podle Boží rady nemohlo stát, a – jako vždy ve Svém pozemském životě – poslechl Svého Otce v dokonalé oddanosti.

Matouš popisuje nejpodrobněji, co Pán v tomto stavu zármutku, zděšení a úzkosti vyslovil. Marek podává jen obsah Jeho modliteb: „*A řekl: Abba, Otče, všechno je ti možné; odejmi ode mne tento kalich! Avšak ne, co já chci, nýbrž to, co ty chceš!*“ (v. 36) Matouš zde píše: „... *jak ty chceš*“, což ukazuje na okolnosti a cesty, Marek však: „... *co ty chceš*“, to znamená, vůle Otce je pro Něho jedinou autoritou. Poslušný Služebník je bez jakéhokoli uhýbání v souladu s vůlí Svého Boha, který je zároveň Jeho Otcem.

V žádném případě nesmíme tato slova číst tak, jako kdyby Pán měl nějakou nezávislou, chybnou vůli, kterou nakonec poddal vůli Otce. Ne, Jeho vůle byla vždy v dokonalém souladu s vůlí Otce, i nyní. Od začátku bylo Jeho pokrmem činit vůli

ⁿ Pán Ježíš zde používá pro tehdejší Židy nemyslitelnou, důvěrnou formu oslovení „Abba“ (aramejsky důvěrně: „Otče“) pro Boha, Svého Otce. Jak velké to je, že stejnou výsadu nalézáme v Dopisech apoštolových dvakrát použitou na nás jako Boží děti (Řím. 8,15; Gal. 4,6)! „Abba“ je aramejská, „Pater“ (Otec) řecká forma téhož výrazu (Srv. s Gal. 3,28; Kol. 3,11).

Toho, který Ho poslal, a vykonat Jeho dílo – dílo vykoupení (Jan 4,34). Nehledal a nečinil Svou vlastní vůli, nýbrž vůli Toho, který Jej poslal (Jan 5,30; 6,38). To se nezměnilo ani v Getsemane. Ale Jeho čistá duše nemohla jinak, než lekat se té hodiny a jejích následků, které měl nést. Vše jiné by byla necitelnost. Avšak on pociťoval všechno na základě Své bezhříšnosti mnohem hlubším způsobem, než bychom to kdy mohli my lidé. Byla tu jen tato jedna cesta, a nejtít po ní by byla neposlušnost. Jestliže měla být naplněna rada Boží lásky, musel On jako člověk nechat přes Sebe přejít Boží nelítostný soud. V této situaci, pro Něho plné muk, se náš Pán v Getsemane obrátil na Svého Otce, aby Mu přednesl celé Své trápení. Ale Jeho vůle se ani nyní v nejmenším neodklonila od Otcovy vůle.

Kalich utrpení a Božího soudu však Pán Ježíš nepil v Getsemane, nýbrž teprve na kříži, a to v těch třech hodinách tmy. V Getsemane viděl ten kalich před sebou – smíme snad říci: okusil ho –, ale pil jej teprve v těch třech hodinách tam na kříži. To vyplývá nejen z toho, že v Getsemane prosil o to, aby Ho tento kalich mohl minout, nýbrž zvláště z otázky, kterou položil Petrovi při Svém zajímání: „*Kalich, který mi dal Otec, nemám ho pít?*“ (Jan 18,11) Ten kalich stál tedy také zde ještě před Ním. Dokonalá známost a hledění na jeho obsah děsily Pána a působily úzkost, ano až k smrti Ho zarmucovaly.

Po první modlitbě se Pán Ježíš vrací k těm třem učedníkům a nalézá je spící. Oslovuje jen Petra jeho osobním jménem Šimon a ptá se jeho, který se tak ohnivě chválil, že s Ním chce dokonce zemřít: „*Šimone, spíš? Nemohl jsi jednu hodinu bdít?*“ (v. 37) Petr mu nedokáže dát odpověď; o několik hodin později Ho třikrát zapře. Jak často je také v našem životě slabost těla vstupní branou pro Satana a pro hřích! Všimněme si: Učedníci měli nejen pro Něho bdít a modlit se, nýbrž pro sebe samé, aby neupadli v pokušení a nestali se kořistí nepřítelů. Jejich lidský duch, jakkoli je slabý, k tomu snad byl ještě ochotný, ale tělo bylo slabé. To se ukázalo po tomto vážném napomenutí od Pána. Také po druhé a třetí modlitbě Pána se nic nezměnilo. Ve svém velkém trápení nenašel žádné utěšitele (Žalm 69,21).

Sám odešel i podruhé, „*modlil se a mluvil totéž slovo*“ (v. 39). Nebylo to však prázdné opakování, před kterým On jednou sám varoval (Mat. 6,7). Byla to vytrvalá a vážná snažná prosba, ve které Jeho duše volala k Jeho Bohu a k níž jsme i my jako věřící vyzýváni (Ef. 6,18; Jak. 5,16.17). Osamělý jako pták na střeše bděl On sám, zatím co Jeho nejbližší důvěrníci spali, „*neboť jejich oči byly obtíženy*“ zármutkem (srv. s Žalmem 102,8; Luk. 22,45). Marek je ten jediný, kdo zde poukazuje na velkou rozpačitost učedníků: „*...a nevěděli, co by mu měli odpovědět.*“ (v. 40)

Ani při Svém třetím návratu od modlitby Pán nečinil Svým učedníkům žádnou výčitku, nýbrž řekl ta závažná slova: „*Tak tedy spěte dál a odpočňte si. Je dosti; ta hodina přišla: Hle, Syn člověka bude vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, jděme; hle,*

ten, který mne vydává, se přiblížil.“ (v. 41,42) Učedníci pro Něho nemohli nic udělat. Nyní přišla ta hodina, ve které Bůh otevřel závory, které zadržovaly zlo, a Syn člověka měl být vydán do rukou hříšníků, a to skrze jednoho, jenž patřil do kruhu Jeho učedníků (Luk. 22,53). Avšak Pán šel tomu všemu vstříc v hlubokém vnitřním pokoji, připraven pít kalich, který Mu Otec dal.

Věděl, že Jeho snažná prosba bude vyslyšena – ale ne tím, že by od Něho byl odejmut kalich, nýbrž tím, že Bůh Jej vzkřísí z mrtvých poté, co vykoná dílo smíření a vejde do smrti (Žid. 5,7; srv. s Žalmem 16,9-11; 22,22; Sk. 2,23-32). Vstal od modlitby, připraven přijmout z ruky Svého Otce kalich utrpení a soudu. Udělal to z poslušnosti a lásky k Němu, ale také z lásky k nám, ztraceným. V dokonalém vnitřním klidu se obrátil opět ke Svým učedníkům. Dvoji „Hle“ ve verších 41 a 42 ukazuje, že nebyl překvapen. Klidně se setkal se Svým zrádcem a s houfem, který Ho chtěl zajmout.

Zajetí Pána (Marek 14,43-52)

(Srovnej s Matoušem 26,47-56; Lukášem 22,47-53; Janem 18,2-12.)

⁴³A ihned, ještě když mluvil, přistupuje Jidáš, jeden ze dvanácti, a s ním zástup lidu s meči a holemi, vyslaný od nejvyšších kněží a učenců v Písmu a starších. ⁴⁴Ten ale, který ho vydával, jim dal znamení a řekl: Kohokoli políbím, ten to je; chopte se ho a bezpečně ho odvedte. ⁴⁵A když přišel, přistoupil ihned k němu a říká: Rabbi^o, a velmi ho políbil^p. ⁴⁶Oni ale na něho vložili ruce a chopili se ho. ⁴⁷Jistý z kolem stojících ale vytáhl meč, udeřil služebníka^q nejvyššího kněze a utal mu ucho.

⁴⁸A Ježíš promluvil a řekl jim: Vyšli jste jako proti nějakému lupiči s meči a holemi, abyste mne jali? ⁴⁹Denně jsem byl u vás, uče v chrámu, a nechopili jste se mne – ale aby se naplnila Písma. ⁵⁰A všichni ho opustili a uprchli. ⁵¹A jistý mladík šel za ním, který přehodil přes nahé tělo jemnou lněnou látku; a chopili se ho. ⁵²On ale nechal jemnou lněnou látku a uprchl [od nich] nahý.

Při posledních slovech Pána Ježíše k Jeho věrným učedníkům se objevuje nevěrný Jidáš s ozbrojeným zástupem. Ten byl odeslán od vůdců židovského lidu. Byl přítom s nimi zástup vojáků se svým velitelem, přední chrámu, starší a členové velekněžské rodiny (v. 43; Luk. 22,52; Jan 18,3,12). Zrádce stavěl na svých znalostech zvyků svého Mistra. Znal Getsemane, neboť Jan píše: „protože Ježíš se tam často shromažďoval se svými učedníky“ (Jan 18,2).

Jidáš dokonce s těmi, kteří mu dali úkol, smluvil znamení: „Kohokoli políbím, ten to je; chopte se ho a bezpečně ho odvedte.“ (v. 44) Tak mělo být ve tmě noci za-

^o Hebr.-aram.: označení pro učeného v zákoně, vlastně: „můj pán“.

^p To jest: mnohokrát, nebo: něžně

^q Řecky: *doulos*: nevolník, služebník, překládá se také jako „otrok“.

bráněno nebezpečí záměny, a tím vzniklému zmatku. Zároveň tím mělo být zajištěno, aby hledaný nebyl v shluku lidí bráněn Svými učedníky a nemohl uniknout. To je vyjádřeno zvláště ve slovech „*a bezpečně ho odvedte*“, která zmiňuje jen Marek. Jak oprávněná byla tato opatrnost (z lidského hlediska), ukazuje Petrův pokus bít mečem.

Smluvené poznávací znamení bylo vrcholem pokrytectví. Syn člověka je zrazen synem zatracení polibkem! Aniž by váhal, Jidáš šel „*ihned*“ k Pánu Ježíši a „*a velmi ho políbil*“, to znamená vícekrát nebo něžně. Přitom Jej pozdraví čestným titulem „*Rabbi*“, který použil už u jídla Fáze ve své otázce: „*Já to přece nejsem, rabbi?*“ (v. 45; Mat. 26,25).

Nyní přišla chvíle, kdy Kristovi nepřátelé „*na něho vložili ruce a chopili se ho*“. Bůh dovolil Svým hříšným stvořením, aby pozvedla svou ruku proti Jeho věrnému Služebníkovi a zajali Ho jako nějakého lupiče. Nyní přišla jejich hodina a moc temnosti (v. 46; Luk. 22,53)!

Marek se zmiňuje, tak jako ostatní synoptická Evangelia, o tom, že jeden se stojících přitom vytáhl meč a usekl služebníkovi nejvyššího kněze ucho (v. 47). Jan jmenuje také jméno učedníka Petra a služebníka Malchusa (Jan 18,10), a Lukáš (lékař!) zmiňuje skutečnosti, že to bylo pravé ucho a že Pán zraněného uzdravil (Luk. 22,50.51). Petr, který nedokázal v Getsemane s Pánem bdít a modlit se, podlehl zde pokušení být aktivní příliš rychle a zcela v rozporu s jednáním Krista.

Pán přijal Své nepřátele kárajícími slovy: „*A Ježíš promluvil a řekl jim: Vyšli jste jako proti nějakému lupiči s meči a holemi, abyste mne jali? Denně jsem byl u vás, uče v chrámu, a nechopili jste se mne – ale aby se naplnila Písma.*“ (v. 48.49) Během celé Jeho služby nad Ním Bůh držel Svou ruku. V Nazaretu prostě prošel středem Svých pronásledovatelů, když ti Ho chtěli svrhnout dolů z hory (Luk. 4,29.30). Na svátku stánků nemohl na Něho nikdo vložit ruku, „*protože jeho hodina ještě nepřišla*“ (Jan 7,30.45.46). Dokonce v posledních dnech, když každý den učil v chrámu, se nic nestalo. Nyní ale přišla ta hodina. Potřetí v této kapitole zmínil Svaté Písmo Starého zákona, ve kterém proroci o Něm prorokovali (viz v. 21.27; srv. s 1. Petrovým 1,10-12). Nyní vše, co bylo napsáno o utrpeních Mesiáše, mělo v Něm a v Jeho díle dojít svého naplnění (srv. s Iz. 53,7; Dan. 9,26; Zach. 13,7). Služebník vykonal svůj úkol v dokonalé věrnosti vůči Slovu Svého Boha.

To bylo pro Jeho důvěrníky příliš mnoho. Ti nebyli dostatečně silní, aby odolali pokušení, před kterým byli přece tak důrazně varováni. „*A všichni ho opustili a uprchli.*“ (v. 50)

Marek jako jediný ze čtyř evangelistů se zmiňuje o mladíkovi, který v protikladu k učedníkům také v těchto okamžicích zůstal v Ježíšově bezprostřední blízkosti. Když ho chtěli také chytit, nechal lněnou látku, kterou otočil kolem nahého těla, a nahý utekl (v. 51.52). Protože je tato zvláštní událost uvedena jen u Marka a vy-

kazuje podrobnosti, které zjevují přesnou znalost všeho, už brzy vznikla domněnka, že tímto mladíkem mohl být Marek sám.

Jak nerozmyšlený Petruv zásah mečem, tak i tato malá příhoda podtrhují slabost těla, která se zjevuje tehdy, když člověk nežije a nechodí v síle Ducha Svatého. Přání neznámého mladíka, aby zůstal v blízkosti Pána, mohlo být vážné. Ale na tomto příkladu vidíme: Čím dále se člověk bez Jeho síly odvažuje na cestu do světa, tím větší je hanba při útěku – když Bůh takový umožní.

Před nejvyšším knězem (Marek 14,53)

(Srovnej s Matoušem 26,57; Lukášem 22,54; Janem 18,13.14.)

⁵³*A odvedli Ježíše k nejvyššímu knězi; a všichni nejvyšší kněží a starší a učení v Písmu se shromáždili [kolem něho].*

Zástup těch, kteří Ježíše zajali, Jej přivedl „k nejvyššímu knězi“, jak Marek výslovně poznamenává. První výslech před Annášem, který je popsán v Janu 18,12-14, zde však není zmíněn. Marek začíná druhým výslechem před Kaifášem, avšak aniž by zmiňoval jeho jméno (srv. s Mat. 26,57; Janem 18,24). Tam, asi v nějaké horní síni velekněžského domu, byli přes pokročilou denní dobu se vším spěchem svoláni ostatní příslušníci velekněžské rodiny⁵, starší a učení v Písmu židovského lidu (v. 53). V principu se tím už sešlo ve verši 55 zmíněné synedrium k velmi neobvyklému „zasedání“.

Kristovi nepřátelé chtěli kvůli různým zločinům (zvláště kvůli vzpouře a rouhání se Bohu; srv. s Luk. 23,2) obžalovat a odstranit toho jim od Boha poslaného Mesiáše. Jejich jedinou pohnutkou byla nenávist. Ačkoli jejich rozsudek už byl dlouho pevně stanoven (v. 1.2), drželi za tímto účelem nejprve náboženská „soudní projednávání“. Potom předali nevinně obžalovaného světskému soudci, římskému místodržícímu Pilátovi.

Petr ve dvoře nejvyššího kněze (Marek 14,54)

(Srovnej s Matoušem 26,58; Lukášem 22,55; Janem 18,15-18.)

⁵⁴*A Petr šel za ním zdaleka až dovnitř do dvora nejvyššího kněze; a seděl spolu u služebníků a ohříval se u ohně.*

Petr a Jan opět nabrali odvalu a následovali svého zajatého Pána a Mistra v nějaké vzdálenosti do města. Ačkoli Petr teprve krátce předtím zranil služebníka nejvyššího kněze, snažil se prostřednictvím svého spoluúčedníka Jana získat přístup do dvora velekněžského domu, kde se zdržovali služebníci (Jan 18,16). Jen Matouš zmiňuje, proč Petr šel za Pánem: „...aby viděl konec“ (Mat. 26,58). Měly prošlé roky

[†] Petr se podle verše 66 nalézal „dole ve dvoře“.

⁵ Nejvyšší kněžství nebylo v tehdejší době zjevně už vykonáváno jen prvorozeným synem dotyčného nejvyššího kněze, nýbrž bylo v určitých kněžských rodinách děděno a ročně se měnilo (Jan 11,49).

s Pánem nyní mít takový konec? Sice poznal a miloval Ho jako Mesiáše Izraele, ale chyběla mu ještě víra v ona Kristem samým vícekrát oznámená utrpení, která musela předcházet Jeho slávě (viz 1. Petrův 1,11). Impulzivní, jakým byl, nepomyslel ani nyní, jak nebezpečným by mohlo být pro něho toto místo.

Jak o tom podávají zprávu druzí evangelisté, služebníci kvůli chladu jarní noci zanítily ve dvore oheň z dřevěného uhlí, aby se u něho ohřívali. Mohlo být místo u ohně Ježíšových nepřátel správným místem pro Jeho učedníka? To je nemožné! – Marek se zmiňuje o Petrově přítomnosti už zde, aby ozřejmil časovou současnost jeho zapření (v. 66-72) a jednání synedria (v. 55-65 a kap. 15,1).

Ježíš před synedriem (Marek 14,55-65)

(Srovnej s Matoušem 26,59-68; Lukášem 22,54.55.63-65; Janem 18,19-24.)

⁵⁵Nejvyšší kněží ale a celé synedrium^t hledali svědectví proti Ježíšovi, aby jej přivedli k smrti; a nenalezli žádné. ⁵⁶Neboť mnozí vydávali falešné svědectví proti němu, ale ta svědectví nebyla souhlasná. ⁵⁷A někteří povstali a vydávali falešné svědectví proti němu a říkali: ⁵⁸Slyšeli jsme ho říci: Tento chrám^u, který je udělán rukama, zbořím, a ve třech dnech vystavím jiný, který není udělán rukama. ⁵⁹A ani tak nebylo jejich svědectví souhlasné. ⁶⁰A nejvyšší kněz povstal, vstoupil doprostřed a zeptal se Ježíše a řekl: Neodpovídáš nic, co přednášejí tito proti tobě? ⁶¹On ale mlčel a neodpovídal nic. Opět se ho zeptal nejvyšší kněz a říká mu: Jsi ty Kristus, Syn toho Požehnaného? ⁶²Ježíš ale řekl: Já to jsem. A uvidíte Syna člověka na pravici moci sedícího a přicházejícího s oblaky nebe. ⁶³Nejvyšší kněz ale roztrhl své šaty a řekl: Což potřebujeme ještě svědky? ⁶⁴Sami jste slyšeli rouhání. Co si myslíte? Oni ale všichni ho odsoudili, že je hoden smrti. ⁶⁵A někteří na něho začali plivat a zahalovat jeho tvář a bít jej pěstmi a říkat k němu: Prorokuj! A služebníci ho bili do tváře.

Nyní začíná první „soudní projednávání“ před nejvyššími kněžími a celým synedriem. Jidáš, který udělal svou službu pro Kristovy nepřátele, už nebyl potřeba a nebyl přítom. Nyní museli vystoupit jiní svědkové. Rozsudek smrti byl předem stanoven. Proto náboženští vůdcové lidu hledali jen svědectví proti Němu, která by odpovídala jejich stanovenému cíli. Jaké divadlo! Zde se naplnilo, co David prorocky předpověděl: „Povstali proti mně falešní svědkové a ten, který dychtí po násilí.“ (Žalm 27,12 – přel.; srv. s Žalmem 109,2).

Proti Tomu, který sám sebe nazývá „svědkem věrným a pravdivým“ však nemůže být žádné svědectví (Zjevení 3,14; srv. s Janem 5,36; 8,46). Co je vyřčeno proti Němu, musí proto být už předem falešné. Mnohá falešná svědectví byla vydána, ale neodpovídala ani pravdě, ani nebyla vzájemně souhlasná (v. 56). Lži a rozpory

^t Řecky *synedrion*: nejvyšší poradní shromáždění a nejvyšší soudní dvůr Židů, skládající se z nejvyšších kněží, starších a učenců v Písmu.

^u Řecky *naos*: vlastní svatyně.

většinou jdou spolu.

Pak proti Němu povstali někteří falešní svědkové (podle zákona museli být nejméně dva; 5. M. 17,6; 19,15). Odvolávali se na předpověď o Jeho smrti, které nerozuměli, a proto ji interpretovali naprosto chybně. Pán na začátku Své služby jednou řekl: „*Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej vzdělám.*“ Tím mínil chrám Svého těla, jak Jan s vysvětlením připojuje (Jan 2,19.21).^v Zatím co učedníci si po Jeho vzkříšení na tato slova vzpomněli a věřili, udělali z nich tady falešní svědkové důvod obžaloby, jako kdyby Židy ponoukal ke zboření jejich největší svatyně. Přitom k Jeho slovům něco přidávají, tak jako to dělal Satan v zahradě Eden a při pokušení Pána v poušti (1. M. 3,1; Mat. 4,6). Pán Ježíš totiž nemluvil ani o chrámu, „*který je udělán rukama*“, ani o nějakém, „*který není udělán rukama*“ (v. 58). A ještě méně řekl, že On sám „*tento chrám*“ zboří. Mluvil o zboření chrámu Svého těla, a tím předpověděl to, co Jeho nepřátelé nyní měli v úmyslu s Ním učinit. Jeho vlastní národ, který Ho nechtěl přijmout, Jej odsoudí k smrti a – pokud šlo o jejich odpovědnost – zabije. To byl význam Jeho slov: „*Zbořte chrám tento.*“ Ale také Své tělesné vzkříšení z mrtvých třetího dne už tehdy předpověděl slovy „*ve třech dnech jej vzdělám*“. Když si ke srovnání vezmeme to, co je řečeno v Matouši 26,61, stane se srozumitelným, proč údaje těchto „svědků“ nejen byly falešné, nýbrž i „nebyly souhlasné“ (v. 59). Tam totiž přepis slov Pána Iživými svědky zní: „*Mohu chrám Boží zbořit a ve třech dnech jej postavit.*“

Nejvyšší kněz jako předsedající tomuto „projednávání“ viděl, že se tímto způsobem nedojde k žádanému výsledku výroku viny. Vstoupil do středu shromážděných, kde asi stál obžalovaný a osopil se na Něho: „*Neodpovídáš nic, co přinášíšjí tito proti tobě?*“ (v. 60) Tím chtěl mlčky trpícího Pána vyzvat k doznání. Ale Pán mlčel a nedal ani na tuto otázku žádnou odpověď.

Pak Mu však nejvyšší kněz položil otázku, na niž nesměl mlčet: „*Jsi ty Kristus, Syn toho Požehnaného [nebo: Velebeného, Chváleného]?*“ (v. 61) Nyní šlo o pravdu o Něm samém a o Boží čest. Šlo o otázku, zda Ježíš je Pomazaný Páně a Jeho Syn (viz Žalm 2,2.6-9). Kromě toho Jej nejvyšší kněz postavil pod přísahu (Mat. 26,63; srv. s 3. M. 5,1). Nyní Pán Ježíš už nemohl mlčet, aniž by se provinil proti zákonu. Jeho odpověď však nezněla prostě „Ano“, nýbrž obsahovala narážku na Boží jméno „*Já jsem*“, které Izrael od vyjití z Egypta dobře znal (2. M. 3,14). Ale Pán řekl ještě více: On, od nich zavržený Kristus, Mesiáš, bude sedět na pravici moci Boží jako nade vše vyvýšený Syn člověka a jednou přijde s oblaky nebe k soudu nad Svým lidem a nad celým světem (v. 62; srv. s Žalmem 8,5-10; 110,1; Dan. 7,13). To znamená: Ten

^v Poté, co Boží sláva opustila chrám v době Ezechielově, už tam Bůh nepřebýval (Ezechiel 9,3 a dále). Když Kristus, v němž přebývá celá plnost Božství tělesně, přišel na zem, bylo Jeho tělo prvním Božím chrámem, tak jako se jím po Letnicích stala Boží Církev (1. Kor. 3,16; Ef. 2,21).

nyní od nich odsouzený se jednou stane jejich Soudcem. Před nedávnem jim ještě řekl: „*Od nynížka mne nevidíte, dokud neřeknete: ‚Velebený, který přichází ve jménu Páně!‘*“ (Mat. 23,39) Když nyní řekl: „*A uvidíte Syna člověka na pravici moci sedícího,*“ potvrdil tímto zdánlivým rozporem jen dřívější výpověď. Neboť po Jeho vzkříšení Jej už žádný nevěřící neuvidí, a právě tato skutečnost byla potvrzením toho, že Bůh Jej vyvýšil na Svou pravici. Toto „vidění“ Pána na Boží pravici tedy nelze chápat ve fyzickém, nýbrž v prorocky-duchovním smyslu.

Nyní nejvyšší kněz roztrhl své šaty. To byla známka nejvyššího zděšení a ošklivosti, ale také zármutku, což právě nejvyššímu knězi bylo výslovně zakázané (3. M. 10,6; 21,10; srv. s 2. Sam. 3,31). Kaifáš označil pravdu z úst Božího Služebníka za „rouhání“. Byl rád, že nyní už nepotřebuje žádné další svědky, poněvadž Obžalovaný v jeho očích sám vyslovil Svůj vlastní rozsudek smrti. Tento rozsudek byl pak všemi potvrzen (v. 63.64). Oni chtěli být vůdci Božího lidu, ale setrvali ve své samo-spravedlnosti a vzdálení od Boha. Chtěli mít požehnání bez Něho. Ale Bůh použil zlost nepřítele a jeho nástrojů proti Jeho milovanému Synu k tomu, aby dal pravdě o Jeho slávě zazářit tím jasněji! Pán nebyl usvědčen ubohými, lidskými, rozpornými výroky, nýbrž Svým vlastním pravdivým svědectvím, které dokonale odpovídalo Božímu slovu. Už jim podal nespočetné důkazy o tom, že On je skutečně Kristus, Syn toho Požehnaného. Jeho skutky a Jeho slova vydávaly o tom výmluvné svědectví. Ale to vše oni nechtěli vidět.

Nyní už nemohli tito zavilí nepřátelé zadržet svou nahromaděnou zlost proti věrnému a pravdivému Božímu Svědku. Někteří z nich na Něho plivali, zavazovali Mu oči, bili Ho pak pěstmi a žádali Ho posměšně, aby řekl, kdo Ho udeřil. Dokonce ani služebníci se nebáli pohlavkovat Pána pánů (v. 65). Jak hluboce padli ti lidé, kteří se svým Stvořitelem takto jednali! Jak velká je Boží milost, která ubohým stvořením dovoluje takové jednání! To vše bylo už staletí předem předpověděno, například skrze proroka Izaiáše: „*Svá záda nastavuji těm, kdo mě bijí, a své tváře těm, kdo rvou můj vous; tvář neskrývám před potupu a slinou.*“ (Iz. 50,6; srv. s Mich. 4,14 /BK 5,1/)

Petr zapírá Pána (Marek 14,66-72)

(Porovnej s Mat. 26,69-75; Luk. 22,56-62; Janem 18,17.25-27.)

⁶⁶A když Petr byl dole ve dvoře, přijde jedna služka nejvyššího kněze, ⁶⁷a když vidí Petra ohřívát se, pohlédne na něj a říká: *Také ty jsi byl s Nazarenským Ježíšem.*

⁶⁸On ale zapřel a řekl: *Nevím, také nerozumím, co říkáš. A vyšel ven do předního dvora; a kohout zakokřhal.* ⁶⁹A když ho ta služka viděla, opět začala k těm, kteří tu stáli, říkat: *Tento je jeden z nich.* ⁷⁰On ale opět zapřel. A krátce nato řekli opět ti blízko stojící k Petrovi: *Vpravdě ty jsi jeden z nich, neboť jsi také Galilejec.* ⁷¹On ale se začal zaklínat a přísahat: *Neznám tohoto člověka, o kterém mluvíte.* ⁷²A ihned

kohout zakokřhal podruhé. A Petr si vzpomněl na slovo, jak Ježíš mu řekl: Dříve než kohout dvakrát zakokřhá, třikrát mne zapřeš. A když na to myslel, plakal.^w

Už v 54. verši se Marek zmiňuje o tom, že Petr se zdržoval ve dvoře nejvyššího kněze – v dohledu svého Pána. Uvnitř stál Pán před Svými nepřáteli, venku seděl Petr uprostřed služebníků těchto lidí u ohně dole ve dvoře (v. 66; srv. s Mat. 26,69). Zatím co se Pán musel zodpovídat před Svými nespravedlivými žalobci a vydávat svědectví o pravdě, byl jedním ze Svých učedníků třikrát zapřen.

Petr se ohříval u ohně, který kvůli chladu noci zapálili nepřatelé jeho Pána ve vnitřním dvoře velekněžského domu. Boží slovo nás nevaruje nadarmo: „*Nemilujte svět, ani co je ve světě!*“ (1. Janův 2,15) Jistě mu nešlo o společnost světských lidí. Ale slov „*ani co je ve světě*“ v těchto chvílích nedbal. Hledal příjemné, zdánlivě dokonce užitečné teplo ohně a nepozoroval, že se právě tím dostal doprostřed světa, který nenáviděl jeho Pána. Už brzy bude odhalen jako někdo, kdo nepatří k nepřátelskému světu, nýbrž k Tomu, který „*nebyl ze světa*“. Ale tu už Pána Ježíše zapřel. Zatím co tu seděl, přišla služka nejvyššího kněze, pohlédla na něho a řekla: „*Také ty jsi byl s Nazarenským Ježíšem.*“ (v. 67) Z jejích slov je slyšet opovržení. Petr se cítil chycen. Předpověď jeho Pána, kterou vyslovil jen před několika hodinami, byla zapomenuta: „*Amen, pravím tobě, že dnes, v této noci, dříve než kohout dvakrát zakokřhá, mne třikrát zapřeš.*“ Zapomenuto bylo také jeho vlastní tvrzení: „*Kdybych s tebou musel zemřít, nezapřu tě.*“ (v. 30 a dále) Byl konec s jeho tvrzeními, že Pána nikdy neopustí, konec s jeho nadměrnou horlivostí, ve které v Getsemane vytáhl meč. Nyní se všemi prostředky pokoušel vyvléci se z věci. „*On ale zapřel a řekl: Nevím, také nerozumím, co říkáš.*“ Pak vyšel ven do předního dvora (nebo brány – viz Mat. 26,71), asi proto, aby šel z cesty dalšímu konfliktu (v. 68).

Jen Marek se při tomto zapření zmiňuje o prvním kokřání kohouta. Petr je neslyšel? Nemuselo pro něho být probuzujícím voláním, varováním? Nevidíme u něho žádný účinek, žádné zastavení se.

V bráně ho viděla služka, která k okolostojícím řekla: „*Tento je jeden z nich.*“ (v. 69) Podle Matouše 26,71 to byla jiná než ta první, a Lukáš zde píše o nějakém muži. Protože je zřejmé, že s Petrem mluvilo více lidí, používá Jan proto také množné číslo: „*Tu mu řekli.*“ (Jan 18,25) Petr zapřel nyní podruhé.

O krátký čas později řekli ti, kteří stáli poblíž: „*Vpravdě ty jsi jeden z nich, neboť jsi také Galilejec.*“ (v. 70) Lukáš ho nazývá jen jedním mužem, stejně jako Jan, který ho navíc označuje za příbuzného Malchuse.^x Petr byl nyní identifikován podle své

^w Anebo: začal plakat.

^x Údaje jednotlivých evangelistů o zúčastněných osobách si neodporují, nýbrž se navzájem doplňují. Žádný z nich nepopsal zapření Pána Ježíše Petrem úplně, nýbrž každý jen tu část, která odpovídala božskému cíli jeho Evangelia.

výslovnosti jako Galilejec. Jak mu to jeho Pán prorokoval, zapřel nyní potřetí: „*On ale se začal zaklínat a přísahat: Neznám tohoto člověka, o kterém mluvíte.*“ (v. 71) Ihned zakokrhla kohout podruhé. Vše se stalo přesně tak, jak to Pán Ježíš oznámil! Petr, který jednou před svým Pánem a o Něm směle vyznal: „*Ty jsi Kristus, Syn Boha živého,*“ (Mat. 16,16; Marek 8,29) nyní řekl: „*Neznám tohoto člověka!*“ Kam ho zavedla jeho sebedůvěra! Teprve teď si vzpomněl na slova svého Pána, která zde jsou téměř doslovně opakována: „*Dříve než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mne zapřeš.*“ Myšlenka na to probudila jeho svědomí. Plakal (v. 72).

Marek popisuje krátce a střízlivě konec této epizody, která však ještě nebyla u konce... Petr byl přiveden zpět do obecenství srdce se svým Pánem a Mistrem, aby mohl vykonat službu, která mu byla oznámena už dlouho předtím (srv. s Mat. 16,19). Avšak do té doby ještě uběhlo pro něho více těžkých hodin a dnů. Zde vidíme začátek obratu k jeho Pánu.

Jen z Lukášova evangelia víme, koho je za tím vším třeba hledat: Satana, který měl přání učedníky tříbit jako pšenici. Měl úspěch nejen u Jidáše, nýbrž v menší míře také u Petra. Ale milostivý Pán se už předem za něho modlil, aby jeho víra nepřestala a aby mohl být opět užitečný ve službě pro Něho (Luk. 22,32). On to také byl, kdo se po třetím zapření obrátil a pohleděl na Petra tak, že ten si tím vzpomněl na Jeho slova a s hořkým pláčem opustil místo svého potupného selhání (Luk. 22,62).

ŠÍŘENÍ PÍSMAT SVATÝCH

www.sirenipismasvateho.cz

2018
